

О. А. Приятельчук,
д. е. н., професор, професор кафедри міжнародного бізнесу Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5222-452X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.2.7

ІНТЕГРАЦІЯ КОНЦЕПТУ СТАЛОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ

О. Pryiatelchuk,
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of International Business, Educational
and Scientific Institute of International relations, Taras Shevchenko National University of Kyiv

INTEGRATION OF THE CONCEPT OF SUSTAINABILITY IN THE ACTIVITIES OF THE FINANCIAL SECTOR

У статті досліджено особливості реалізації концепту сталого розвитку у фінансовій сфері, що охоплює як діяльність суб'єктів фінансового ринку, так й інвестиційну та іншу фінансову активність суб'єктів бізнес-діяльності. Інтеграція екологічних, соціальних та управлінських аспектів у фінансовий сектор становить основу сталого фінансування, зелених інвестицій та реалізації інших інструментів циркулярної економіки. Зазначено, що стале фінансування одночасно забезпечує економічне зростання, зменшення тиску на навколишнє середовище, вирішення соціальних проблем, забезпечення елементу прозорості, зниження ризику та підвищення ефективності інвестиційної діяльності. Доведено, що реалізація оновленого концепту FESG дозволяє суттєво стимулювати інвестиційну діяльність, створює інноваційний фінансовий інструментарій, виводить інвестиційну діяльність на якісно новий рівень. Важливим залишається питання державного регулювання, розробки необхідної законодавчої бази та її загальна уніфікація, регламентація фінансової та нефінансової звітності. Особливий акцент зроблено на дискусійному аспекті залучення споживача до процесі імплементації базових основ концепту FESG. Нагальним залишається вивчення, аналіз та врахування потреб користувачів різних рівнів та їх вплив на практику сталого фінансування.

The article examines the peculiarities of the implementation of the concept of sustainable development in the financial sphere, which includes both the activities of financial market entities and investment and other financial activity of business entities. The integration of environmental, social, and managerial aspects into the financial sector forms the basis of sustainable financing, green investments and the implementation of other circular economy tools. Environmental aspects include climate change mitigation and adaptation, as well as addressing environmental issues such as biodiversity conservation, pollution prevention and the implementation of the circular economy concept. Social imperatives can relate to issues of inequality, inclusion, employment relations, investment in people, their skills and communities, and human rights issues. The management of public and private institutions, including management structures, social and labor relations with employees and the formation of the management remuneration system, plays a fundamental role in ensuring the inclusion of social and environmental dimensions in the decision-making process. One

of the most promising tools of this integration is sustainable financing. It is noted that sustainable financing simultaneously ensures economic growth, reducing pressure on the environment, solving social problems, ensuring an element of transparency, reducing risk, and increasing the efficiency of investment activities. It has been proven that the implementation of the updated FESG concept allows to significantly stimulate investment activity, creates an innovative financial toolkit, and brings investment activity to a qualitatively new level. The issue of state regulation, development of the necessary legislative framework and its general unification, regulation of financial and non-financial reporting remains important. Special emphasis is placed on the debatable aspect of consumer involvement in the process of implementing the basic principles of the FESG concept. It remains urgent to study, analyze, and consider the needs of users at different levels and their impact on the practice of sustainable financing.

Ключові слова: ESG стандарти, стале інвестування, зелені облігації, розвиток, циркулярні моделі, фінансові інструменти, сталий розвиток, сталі фінанси, інвестиційна діяльність.

Key words: ESG standards, sustainable investment, green bonds, development, circular models, financial instruments, sustainable development, sustainable finance, investment activity.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Концепт сталості, що передбачає синергію екологічної, економічної (в тому числі й управлінської) та соціальної складовою, посів чільне місце як в бізнес-діяльності окремих суб'єктів господарювання, так і на рівні імплементації політики державного регулювання. В той же час, турбулентне сучасне середовище вимагає поглибленої реалізації принципів даної концепції в усі без виключення сфери буття, а також розробку інноваційного інструментарію, що стало б додатковою конкурентною перевагою контрагентів, які його реалізують.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Фундаментальні засади дослідження сталого розвитку, сталих фінансів, сталого інвестування, розуміння сутності та особливостей зелених інвестицій, зеленої економіки закладено у працях таких відомих зарубіжних та вітчизняних дослідників, як

Адаменко І.П. [1], Васильчук І.П. [2], Ільчук В.П., Шпомер Т.О. [3], Кожухова Т.В. [4], Солодовнік О. [5], Roncoroni A. [7], Boachie R. [8], Dirguc-Kunt A. [9], Cerqueti R. [12] та інші. Їх наукові здобутки щодо різних аспектів імплементації ключових аспектів концепту сталості як багатогранного явища покладено в основу дослідження.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета статті полягає в дослідженні суті FESG стандарту в інструментарії концепту сталості як методу підвищення ефективності фінансової загалом та інвестиційної зокрема діяльності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інтеграція екологічних, соціальних та управлінських аспектів у фінансовий сектор (ESG), формуючи тим самим основи сталого фінансування, є актуальним трендом забезпечення довгострокових інвестицій у сталу економічну діяльність. Екологічні аспекти включають пом'якшення наслідків кліматичних змін та адаптацію до них, а також вирішення проблем навколишнього середовища, наприклад, збереження біорізноманіття, запобігання забрудненню та реалізація концепції циклічної економіки. Соціальні імперативи можуть стосуватися питань нерівності, інклюзивності, трудових відносин, інвестицій у людей, їхні навички та спільноти, а також питань прав людини. Управління державними та приватними установами, включаючи структури управління, соціально-трудові відносини з працівниками та формування системи винагороди менеджменту, відіграє фундаментальну роль у забезпеченні включення соціальних та екологічних вимірів у процес прийняття рішень. Одним з найбільш перспективних інструментів даної інтеграції є стале фінансування.

Стале фінансування передбачає підтримку економічного зростання, одночасно зменшуючи тиск на навколишнє середовище, що є запорукою досягнення кліматичних і екологічних цілей в поєднанні з соціальними та управлінськими аспектами. Сталі фінанси також забезпечують елемент прозорості, коли мова йде про ризики, пов'язані з факторами ESG, які можуть мати вплив на фінансову систему, і пом'якшення таких ризиків за допомогою відповідного управління фінансовими та корпоративними суб'єктами.

Стале фінансування відіграє ключову роль у досягненні цілей політики в рамках міжрегіональних угод та міжнародних зобов'язань (наприклад, Європейська зелена угода) щодо кліматичних цілей та сталого розвитку. Це досягається шляхом спрямування приватних інвестицій у проекти державного фінансування програм переходу до кліматично нейтральної, стійкої, ресурсоефективної та справедливої економіки як доповнення до державних грошей. Саме стале фінансування допоможе гарантувати довготривалість інвестицій на підтримку стійкої економіки та сталого відновлення навіть за умов глобальної невизначеності, криз, наслідків пандемій, тощо.

Суб'єкти міжнародного бізнесу різноманітних форм власності та різних сфер діяльності все активніше залучаються до сталого фінансування, хоча й знаходять на різних етапах інтеграції концепту сталості у діяльність фінансового сектору. Наразі стале фінансування передбачає фінансування як того, що вже сьогодні є екологічно чистим (зелене фінансування), так і того, що з часом забезпечить симбіоз екологічності та ефективності (перехідне фінансування). Фінансування перехідного періоду передбачає фінансування приватних інвестицій для зменшення наявних високих викидів парникових газів або інших негативних впливів на навколишнє середовище та перехід до кліматично нейтральної та сталої економіки. За оцінками Європейської комісії зі сталого розвитку фінансування перехідного періоду має надзвичайне значення. Реалізація подібних проєктів дозволить залучити компанії з різними стартовими позиціями інтеграції концепту ESG та скоротити викиди парникових газів щонайменше на 55% до 2030 року.

Зі зростанням усвідомленості концепту сталого розвитку та розширення практики переважної більшості компаній щодо інтеграції екологічних, соціальних та управлінських аспектів у фінансовий сектор справедливо зростає і попит на інструментарій ESG й активізується розширення даного ринку.

Використання стандартів ESG є вагомим конкурентною перевагою компаній на будь-якому ринку. Окрім того, попит зростає під впливом посилення регулюючого фактору з боку державних та міжнародних установ щодо доцільності інтеграції концепту сталості в бізнес-діяльність. Розширюється й спектр інтересів компаній, які активно використовують низку інноваційних підходів. Наприклад, одним із прикладів нової категорії даних є біорізноманіття, а також використання супутникових даних та інструментів машинного навчання для моніторингу змін у землекористуванні, тощо.

Однак для максимальної реалізації всього потенціалу ESG між фінансами та ESG має бути більш міцний зв'язок (створення так званого концепту FESG), де ESG використовується компаніями для формування стратегії та її реалізації, стимулювання інновацій та створення довгострокових вартостей і т.д.

Управляючи активами все частіше включають фактори ESG у свої інвестиційні рішення, що пов'язано не лише з етичними міркуваннями чи перевагою стійкості, але й з інших додатковими причинами. По-перше, цей розвиток зумовлений можливостями, що надаються переходом до стійкості та інновацій, а, по-друге, це ще

більше покращує управління ризиками інвестиційного портфеля. Обидва підходи засновані на інтеграції та аналізі ESG і можуть сприяти конкурентній перевазі або надможливостей інвестиційного портфеля. Як основний фактор, інтеграція на основі ESG-ідеології в управлінні активами та (в більш широкому розумінні) на ринках капіталу дозволяє врахувати негативні зовнішні ефекти в оцінці компаній та інструментів. Приклади цих зовнішніх факторів виражаються у факторах ESG, таких як викиди парникових газів, вплив на біорізноманіття, права людини, добробут тварин, використання питної води, використання землі, використання товарів та етичне ведення бізнесу. Ці фактори вимірюються різними способами та враховуються при інтеграції в інвестиційні рішення, дозволяючи сформувати більш повне уявлення про компанію чи окремий інструмент її діяльності. Таким чином, приховані витрати та негативні наслідки економічної діяльності можна більш точно оцінити у виробництві, споживанні, результатах реалізації проєктів в сферах бізнесу та фінансів.

Інноваційним інструментом подібної інтеграції є використання зелених облігацій. Загалом, ринок зелених облігацій стрімко зростає, але відсутність чітких визначень та стандартів перешкоджає подальшому розвитку. Підприємства та уряди все частіше фінансують конкретні та цільові інвестиції у сталі проєкти за допомогою боргових інструментів. Хоча емітенти розміщують ці боргові інструменти на ринку для конкретних цільових інвестицій, які можна кваліфікувати як зелені, все ще немає чіткого та обов'язкового стандарту ступеня "озеленення" активів. Це актуалізує необхідність розробки комунітарного підходу до визначення ідентифікаційних характеристик "зелених облігацій". Окрім групи зелених облігацій з чітко визначеною інвестиційною метою, яка пов'язана з кліматом, такі сторони, як Європейський інвестиційний банк, пропонують й інші облігації, які відповідають засадам стійкості. Відтак "зелена облігація" не обмежується "кліматичною облігацією". Зібраний капітал спрямовується на проєкти у таких сферах, як охорона здоров'я та освіта, де це можливо відповідно до цілей сталого розвитку.

Зростає перелік й інших поширених стійких фінансових інструментів. Роздрібна торгівля фінансовими продуктами та послугами, що маніпулюють поняттям "стійкості", досить поширена. Існує величезна різноманітність фінансових продуктів, що характеризуються як "стійкі", що свідчить про різні підходи до визначення складових стійкості. Прикладом цього є поширення стійких інвестиційних фондів. Вкладаючи кошти в ці фонди, інвестори сподіваються здійснити позитивний внесок у вирішення питань довкілля чи клімату. Поширеною серед банківських та страхових установ різних країн світу є практика проведення рекламних кампаній, які явно привертають увагу до стійкого характеру пропонувананих ними товарів чи послуг та стійкого складу їх інвестиційних портфелів. Однак на сьогодні відсутня адекватна інформація про достовірність та специфіку різних способів рейтингування, які фінансові підприємства використовують з метою маркування своїх послуг як "стійких". Також не завжди зрозуміло, які сторони беруть участь у оцінці ступеня стійкості товарів чи послуг.

В той же час чітке та прозоре застосування принципів сталості у фінансовому секторі має важливе значення для ефективного переходу на засади стійкості та запобігас репутаційному ризику. Чіткість та прозорість необхідні гравцям на фінансових ринках, щоб визначити роль, яку фактори стійкості відіграють у прийнятті інвестиційних рішень, і який вплив ці рішення матимуть на стійкий фінансовий добробут. Споживачі, фінансові та інші підприємства також зможуть краще вирішувати, чи зможуть вони, якщо так, сприяти стабільному майбутньому за допомогою продуктів чи послуг, які вони купують. Відсутність ясності та прозорості також призводить до збільшення репутаційного ризику. Репутаційний ризик може виникати як із сприйняття того, що пропонований актив сприймається неадекватно, так і з точки зору того, що фінансовий сектор не в змозі зробити вагомий внесок у вирішення соціально значущих проблем. Це може призвести навіть до того, що фінансові продукти та послуги, які насправді здійснюють значний внесок у досягнення цілей сталого розвитку, отримують незадовільну репутацію в результаті необачної поведінки фінансових фірм. В даний час немає вимог чи обмежень щодо тлумачення стійкості щодо фінансових продуктів та послуг. У ситуації, коли відсутні конкретні статутні чи регулятивні положення, фінансові компанії мають бути зацікавлені у використанні єдиних підходів до ідентифікації критеріїв сталості.

ВИСНОВКИ

Ретельна інтеграція принципів сталості та факторів ESG повинна підтримуватися кращим розумінням фінансових та економічних наслідків такої інтеграції. Існує безліч досліджень потенціалу інтеграції та різних способів, в який така інтеграція може бути забезпечена. Це формує запит на наукові дослідження в царині ESG. Ця тематика також регулярно привертає увагу ЗМІ. Недостатня інтеграція факторів ESG на ринках капіталу та в управлінні активами може призвести до зростання впливу зовнішніх факторів, які не оцінюються або оцінюються помилково. По-перше, існує ризик включення до розгляду всього комплексу зовнішніх ефектів, які впливають або можуть вплинути на результати діяльності (і, отже, викривити результати оцінки). Однак у багатьох випадках непросто встановити, які зовнішні фактори є важливими та суттєвими для компанії, а де відповідальність лежить на всіх учасниках ланцюга створення товару чи послуги. По-друге, це передбачає надання чіткої інформації про позитивний або негативний внесок фінансових інструментів, таких як зелені облігації або управління активами, у досягнення цілей стійкості. Неадекватна інтеграція ESG може також означати, що фінансові компанії менш здатні управляти своїми фінансовими та нефінансовими ризиками, а це означає, що вони менш здатні виконувати свій обов'язок піклуватися про своїх клієнтів. Існує також питання, чи може розуміння зацікавлених сторін важливості впливу на інтеграцію ESG призвести до інших форм маніпуляцій на ринку, тим самим, актуалізуючи питання своєчасного висвітлення характеру такої інтеграції у внутрішньофірмових інформаційних ресурсах/звітах.

Інтеграція аспектів стійкості у фінансові продукти та послуги не повинна відбуватися за рахунок застосу-

вання законодавчих та інших вимог щодо відповідального та ретельного надання послуг фінансовим споживачам. Той факт, що фінансові підприємства включають аспекти сталого розвитку у свої продукти та послуги, можна розглядати як позитивний розвиток. Однак це не впливає на їх зобов'язання робити це відповідально та з належною обережністю. Законодавчі вимоги однаково поширюються на товари та послуги, що характеризуються стійкістю. Наприклад, положення, яке захищає споживачів від надмірних запозичень або невідповідних інвестиційних продуктів. Одним з практичних прикладів є збільшення кількості кредитних конструкцій або потенційне пом'якшення стандартів кредитування для фінансування об'єктів, що орієнтовані на відтворення ідей стійкості, особливо на рівні домогосподарств. Покупці, які вперше інвестують в іпотечний ринок, звільняються від позики на суму вартості і мають можливість отримати додаткове фінансування для реалізації енергозберігаючих ініціатив. За умови, що надання позик на стійкі об'єкти відповідальне та задовольняє запитам інвесторів, подібна практика буде лише розширюватись.

Стале інвестування стає не лише визначенням напрямків, сфер та способів реалізації фінансування окремих проєктів, а й надійним інструментом соціально-економічного розвитку загалом. Стале інвестування — це інвестування в прогрес та визнання того, що компанії, які вирішують найбільші виклики у світі, можуть отримувати додатковий тригер зростання. Йдеться про новаторські вдосконалення способів ведення бізнесу та створення імпульсу, який заохочуватиме все більше і більше людей вибирати майбутнє, побудоване на засадах сталості.

Будь-яке явище, незалежно від того, виникло воно самостійно, спонтанно, у відповідь на попит та вимоги зовнішнього середовища, або ж було ініційоване через засоби державного управління як норма, вимога, зобов'язання, в процесі своєї еволюції неодмінно досягає стадії регулювання, звітності та контролю. Інтеграція екологічних, соціальних та управлінських аспектів у фінансовий сектор, яка першочергово здійснювала у вигляді добровільної ініціативи компаній, як маркетинговий хід, елемент формування позитивного іміджу, пізніше набула більш реальних обрисів у вигляді економічних ефектів, зменшення витрат, хеджування ризиків, отримання додаткових конкурентних переваг. Наразі дане явище перебуває на етапі становлення механізмів контролю та звітності. Дана вимога суспільства набуває обрисів нормативного регулювання з боку держави та наддержавних інституцій у вигляді нефінансової інформації та звітності.

Дедалі більше зростає увага на важливості нефінансової звітності. Результати діяльності компаній, що пов'язані з проблематикою сталого розвитку, все більше привертають увагу різних зацікавлених сторін. Це стосується не лише впливу бізнесу на такі питання, як навколишнє середовище. Опосередковано такий вплив проявляється у характері проблем, пов'язаних зі сталим розвитком, та їхнім впливом на теперішні та майбутні результати діяльності компаній. Окрім інвесторів, уряди, наглядові та неурядові організації зосереджуються на нефінансових показниках діяльності фінансових та

інших компаній. Отримавши імпульс з боку ООН щодо просування ідеї стійких фондових бірж, фондові біржі по всьому світу відіграють все більшу роль у забезпеченні нефінансової інформації про компанії, що котируються на фондовій біржі.

Існують різні, як правило, добровільні принципи та рамки, які використовуються щодо включення нефінансової інформації до звітності. Відомі приклади включають основи Глобальної ініціативи звітності та Міжнародної ради з інтегрованої звітності. Нещодавня ініціатива, яка зосереджується головним чином на прозорості щодо кліматичних ризиків, стосується рекомендацій Робочої групи FSB з питань розкриття інформації, пов'язаної з кліматом (TCFD). Така ініціатива набирає дедалі більшої підтримки у світі. Наприклад, у Нідерландах Кодекс корпоративного управління та Указ про нефінансову інформацію прописує певні вимоги щодо нефінансової звітності. Прикметно, що у Франції застосовується більш далекосяжне законодавство, яке також вимагає від інституційних інвесторів прозорості способів, в який вони відображають принципи стійкості. Незважаючи на те, що доступність нефінансової інформації, схоже, зростає внаслідок багатьох ініціатив щодо добровільних та обов'язкових настанов, ця різноманітність також означає, що якість та зручність використання інформації для різних зацікавлених сторін може інтерпретуватись з широким розбігом в трактуваннях, а відтак суттєво викривлювати існуючі результати.

Для користувачів щорічних звітів важливо не лише наявність нефінансової інформації, вона також повинна бути належної якості. Якість насамперед визначається актуальністю, повнотою та надійністю інформації. Репрезентативність інформації зростає ще й в тому випадку, якщо вона своєчасна й передбачає компаративістський підхід (містить порівняння між різними інструментами, відображає динаміку змін та включає прогностичні оцінки). Важливим є встановлення вимог до укладачів річних звітів та способу перевірки інформації, що подається в них. Це може зменшити ризик того, що називається "екологічним відмиванням" (практика використання різних активностей компаній або організацій, які так чи інакше описуються термінами екологічної тематики, для додання компанії, або продукції, що нею виготовляється, "зеленого" іміджу, що на практиці виявляється лише прикриттям, або маневром., завдяки чому компанії представляють власні результати щодо стійкості набагато кращими, ніж вони є насправді).

Відсутність обов'язкових стандартів є основною перешкодою для ефективного застосування нефінансової звітності. Цей недолік частково обумовлений недостатнім розумінням потреб користувачів щорічних звітів. Буває також так, що деякі стандарти розробляються фрагментовано та на регіональному рівні. Надзвичайно важливо, щоб міжнародні установи, такі як Європейська Комісія та IOSCO, сприяли однаково застосуванню вимог звітування ESG. Для того, щоб зрозуміти потреби користувачів, відповідні установи повинні ділитися результатами досліджень та знаннями між собою. Оцінка вже запровадженого законодавства та нормативних актів тут також відіграє важливу роль.

Крім того, нефінансова інформація у щорічній звітності все ще піддається лише обмеженій оцінці або

аудиту. Повідомляючи інформацію, розглянуту або перевірену такою стороною, як аудитор, можна бути впевненим у її надійності. За усередненими даними приблизно кожна п'ята компанія отримала гарантію аудитора щодо своєї нефінансової інформації. Огляд показав, що лише одна компанія, котра оцінила нефінансову інформацію, розглядає можливість її аудиту аудитором. Надання певного ступеня впевненості стосовно нефінансової інформації компанією або додаткового ступеня впевненості внаслідок незалежної перевірки викликає певні питання. Наприклад, які потреби користувачів і який рівень впевненості вони потребують? Також виникає питання про те, чи здатні сторони в поточній ситуації надати необхідний ступінь (додаткового) гарантії. Нарешті, виникає питання, чи повинні аудитори зазвичай надавати такі додаткові гарантії, чи інші сторони також можуть це зробити. Ринок сертифікації інформації стає привабливим бізнесом для все більшої кількості сторін.

Література:

1. Адаменко І.П. Фінансова політика як інструмент соціально-економічного розвитку країни. Бізнесінформ. 2014. № 3. С. 341—345.
2. Васильчук І.П. Фінанси сталого розвитку як відповідь на виклики постіндустріальної економіки. Проблеми економіки. 2015. № 2. С. 213—218.
3. Ільчук В.П., Шпомер Т.О. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств реального сектора економіки. Проблеми економіки. 2018. № 2. С. 310—316.
4. Кожухова Т. В. Формування та трансформація глобальної системи фінансування сталого розвитку. Кривий Ріг, Видавець ФОП Чернявський Д.О. 2017. 336 с.
5. Солодовнік, О. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств. Економіка та суспільство, (49) 2023. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-17>
6. Фінансові інструменти сталого розвитку економіки: матеріали І міжнародної науково-практичної конференції (20 березня 2018 р.). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. 240 с.
7. Alan Roncoroni, Stefano Battiston, Luis O.L. Escobar-Farfan, Serafin Martinez-Jaramillo, Climate risk and financial stability in the network of banks and investment funds, *Journal of Financial Stability*, Volume 54, 2021, <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2021.100870>
8. Boachie R., Aawaar G., Domeher D. Relationship between financial inclusion, banking stability and economic growth: A dynamic panel approach. *J. Econ. Adm. Sci.* 2021.
9. Demircuc-Kunt A., Klapper L., Singer D. Financial Inclusion and Inclusive Growth: A Review of Recent Empirical Evidence; Policy Research Working Paper No. 8040; World Bank: Washington, DC, USA, 2017; <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/26479>
10. European Central Bank. Financial Stability Review. What is Financial Stability? Frankfurt: European Central Bank. 2012. URL: www.ecb.int/pub/fsr/html/index.en.html

11. Ma C. Financial stability, growth and macroprudential policy. J. Int. Econ. 2020, 122, 103259.

12. Roy Cerqueti, Rocco Ciciretti, Ambrogio Dalo, Marco Nicolosi, ESG investing: A chance to reduce systemic risk, Journal of Financial Stability, Volume 54, 2021, <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2021.100887>

13. Schmidt-Traub, Guido and Jeffrey D. Sachs. "Financing Sustainable Development: Implementing the SDGs through Effective Investment Strategies and Partnerships." (2015). URL: https://mahb.stanford.edu/wp-content/uploads/2014/12/Financing-Sustainable-Development_PublicComment.pdf

14. Stefano Battiston, Yannis Dafermos, Irene Monasterolo, Climate risks and financial stability, Journal of Financial Stability, Volume 54, 2021, <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2021.100867>

References:

1. Adamenko, I.P. (2014), "Financial policy as a tool of socio-economic development of the country", Businessinform, vol. 3, pp. 341—345.

2. Vasylychuk, I.P. (2015), "Sustainable development finance as a response to the challenges of the post-industrial economy", Problemy ekonomiky, vol. 2, pp. 213—218, available at: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2015-2_0-pages-213_218.pdf (Accessed 15 Dec 2023).

3. Ilchuk, V.P. and Shpomer, T.O. (2018), "Financial support for the sustainable development of enterprises in the real sector of the economy", Problemy ekonomiky, vol. 2, pp. 310—316, available at: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-2_0-pages-310_316.pdf (Accessed 23 Nov 2023).

4. Kozhukhova, T.V. (2017), Formuvannia ta transformatsiia hlobalnoi systemy finansuvannia staloho rozvytku [Formation and transformation of the global system of financing sustainable development], Kriviy Rig, Ukraine.

5. Solodovnik, O. (2023), "Financial support for the sustainable development of enterprises", Ekonomika ta suspilstvo, vol. 49. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-17>

6. Chernivtsi National University (2018), Finansovi instrumenty staloho rozvytku ekonomiky: materialy I mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii [Financial instruments of sustainable development of the economy: materials of the 1st international scientific and practical conference], Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine.

7. Roncoroni, A. Battiston, S. Escobar-Farfan, L. and Martinez-Jaramillo, S. (2021), "Climate risk and financial stability in the network of banks and investment funds", Journal of Financial Stability, vol. 54, <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2021.100870>

8. Boachie, R. Aawaar, G. and Domeher, D. (2021), "Relationship between financial inclusion, banking stability and economic growth: A dynamic panel approach", Journal of Economic and Administrative Sciences, Vol. 39, No. 3, pp. 655—670.

9. Demircug-Kunt, A. Klapper, L. and Singer, D. (2017), "Financial Inclusion and Inclusive Growth: A Review of Recent Empirical Evidence", Policy Research Working Paper, No. 8040, World Bank: Washington, DC, USA,

available at: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/26479> (Accessed 30 Oct 2023).

10. European Central Bank. (2012), "Financial Stability Review. What is Financial Stability?", available online: www.ecb.int/pub/fsr/html/index.en.html (Accessed 4 Dec 2023).

11. Ma, C. (2020), "Financial stability, growth and macroprudential policy", Journal of International Economics, vol. 121.

12. Cerqueti, R. Ciciretti, R. Dalo, A. and Nicolosi, M. (2021), "ESG investing: A chance to reduce systemic risk", Journal of Financial Stability, vol. 54, <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2021.100887>

13. Schmidt-Traub, G. and Sachs, J. (2015), "Financing Sustainable Development: Implementing the SDGs through Effective Investment Strategies and Partnerships", Available at: https://mahb.stanford.edu/wp-content/uploads/2014/12/Financing-Sustainable-Development_PublicComment.pdf (Accessed 2 Jan 2024).

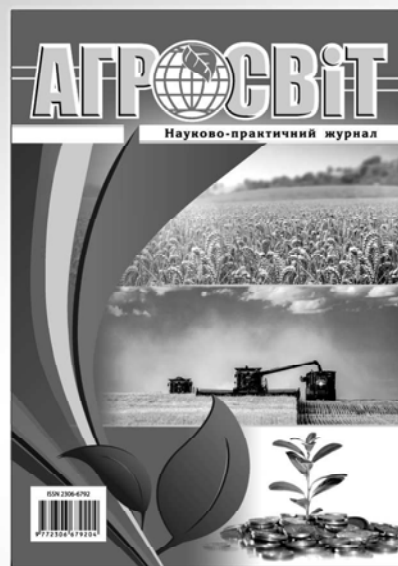
14. Battiston, S. Dafermos, Y. and Monasterolo, I. (2021), "Climate risks and financial stability", Journal of Financial Stability, vol. 54. <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2021.100867>

Стаття надійшла до редакції 04.01.2024 р.

АГРОСВІТ

<https://nayka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292